

Begrazing in de Hobokense Polder

Wim Mertens

In de Hobokense Polder grazen 8 Galloway-runderen en 4 Konik-paarden. Deze dieren lopen het hele jaar vrij rond in een gebied van 25 ha dat je als wandelaar ook rustig kan doorkuisen. De runderen zijn rustige, eerder schuwe dieren. De paarden zijn veel levendiger, socialer, soms zelfs een tikkeltje opdringerig. Omdat de dieren half verwilderd leven en onvoorspelbaar zijn, raden we de bezoekers ten stelligste af ze te benaderen, te voederen of te aaien.

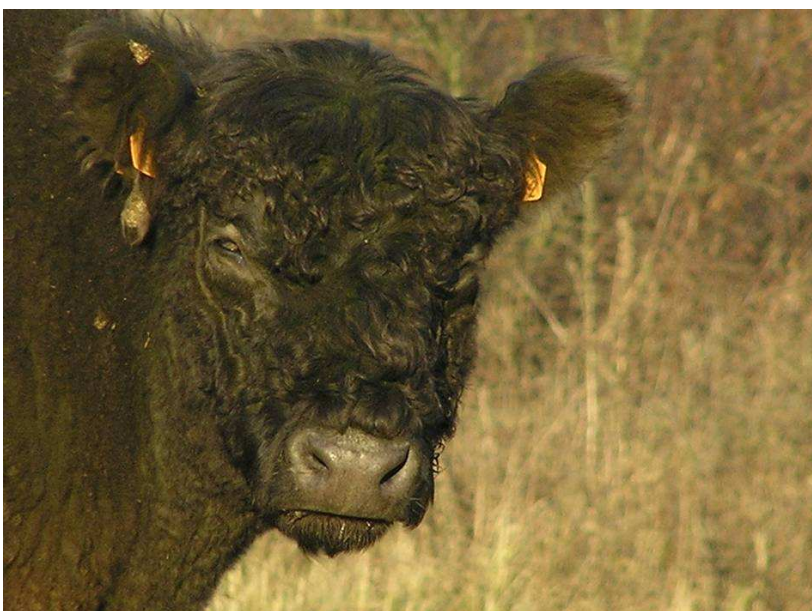
Zowel Koniks als Galloways zijn erg sterk en kunnen in ons klimaat makkelijk zonder hulp van de mens overleven en voortplanten. Dit laatste is voorlopig niet mogelijk in de polder, er staan namelijk enkel hengsten, koeien en ossen.

Het gedrag van runderen en paarden verschilt aanzienlijk en heeft een verschillend effect op de plantengroei.

- Runderen rukken met hun tong planten af, paarden bijten met hun tanden de planten af. Hierdoor maken paarden veel kortere graslanden.
- In de winter eten paarden veel schors, runderen veel takken.
- Paarden rollen zich in het zand om hun pels te onderhouden waardoor kale plekken ontstaan; runderen schuren zich tegen bomen waardoor deze afbreken.

De combinatie van runderen en paarden levert een grote afwisseling op in de vegetatiestructuur.

De wilde grazers die in vroegere tijden het landschap vormden zijn in onze streken uitgestorven. Ter vervanging worden nu bij het natuurbeheer runderrassen uitgezet die nauw verwant zijn aan hun wilde voorouders, o.a. het Galloway-rund en het Konik-paard.

Galloway-runderen

Het Galloway-rund dankt zijn naam aan het gelijknamige graafschap in Schotland. Dit hoornloos rund met een uitstekende vleeskwaliteit werd daar enkele honderden jaren geleden geselecteerd. Kenmerkend is het lange en golvende haar bestaande uit een ruwe buitenvacht en zachtere binnenvacht. Deze vormen een ideale bescherming tegen wind en regen. Opvallend is dat ook de oorschelpen voorzien zijn van lange haren. Het gewicht van een koe varieert tussen 450 en 590 kg. De schofthoogte bedraagt gemiddeld 120 cm. Stieren wegen tussen 600 en 900 kg. bij een gemiddelde schofthoogte van 135 cm. Een Galloway is vanaf 1,5 jaar geslachtsrijp. Een koe krijgt haar eerste kalf meestal vanaf 2,5 jaar. De dracht duurt 9 maanden en het kalveren gebeurt vrij gemakkelijk. De kalfjes zijn gehard, sterk en vitaal en wegen 25 à 30 kg. Het kalf drinkt het eerste half jaar bij de moeder en eet na een jaar enkel nog gras.

Het Galloway-rund is zeer goed aangepast aan het leven buiten en vraagt weinig zorg. Het graasgedrag van Galloways is zeer verscheiden. Ze eten zowel (groffe) grassen als bramen, takken, twijgen,... Bijvoederen is niet nodig. Hun gedwee karakter maakt het een ideaal ras voor natuurgebieden met veel bezoekers. Zelden wordt een razende of lastige stier aangetroffen. Toch zijn het geen lammetjes, in groep kunnen ze krachtig reageren wanneer hun rust wordt verstoord door bijv. wilde dieren of honden.

Konikpaarden

Voordat paarden werden gedomesticeerd leefden er in Eurazië vier ondersoorten of varianten van het wilde paard. Eén ervan, de Tarpan, is de direct voorouder van het Konik-paard. Dit ras ontstond begin 19de eeuw in Polen door een kruising van één van de laatste Tarpans met een gedomesticeerd paard.

In het Pools betekent 'konik' klein paard. De schofthoogte is zelden meer dan 1.35 m waardoor de Konik tot de pony's wordt gerekend. Het gewicht bedraagt ca. 400 kg. De aalstreep (donkere streep over de rug) en de zebra-achtige strepen op de poten zijn kenmerkend voor alle primitieve paardenrassen. Een merrie is 11 maanden drachtig en werpt één veulen. Na een jaar is het veulen op zichzelf aangewezen. Twee jaar later is het geslachtsrijp. Een Konik wordt gemiddeld 20 jaar.

Ook deze dieren staan bekend om hun hardheid, sterke gezondheid en hoge zelfredzaamheid. Door hun graasgedrag bepalen zij mee de variatie in het landschap. Konikpaarden zijn graseters maar herkauwen niet. Naast gras staan ook waterplanten op hun menu. Vaak eten ze wat runderen half opgevreten hebben. Het resultaat is dan ook meestal een zeer kortgeschoren terrein. In de winter verorberen ze ook andere planten en delen van bomen en droge rietstengels. Af en toe worden ook wortels uitgegraven.

